

## **CONDICIONAMENTS BIOLOGICS DEL NEN DEFICIENT**

Professors: Josep Maria Asensio i Aguilera  
Josep Maria Francás i Porti

### **A.- OBJECTIUS**

- a.- Donar a conèixer als alumnes els continguts biològics que formen la base de la biologia moderna en relació a la Pedagogia Terapèutica
- b.- Aprofundir en el coneixement dels mecanismes biològics que governen la conducta, centrant-ho, fonamentalment, en l'estudi de l'ontogènesi i el desenvolupament del Sistema Nerviós i, més en concret, en relació a la motricitat, els sentits, factors d'intel·ligència i la personalitat
- c.- Donar a conèixer les qüestions bàsiques relatives a l'anatomia i el funcionament dels sistemes sensorimotrius que permetin interpretar les conseqüències de la seva alteració, a fi i efecte de prevenir i pal·liar mitjançant la manipulació del medi socioeducatiu la seva incidència negativa sobre el desenvolupament cognitiu de l'individu i les seves capacitats de relació

### **B.- TEMARI**

Tenint en compte els objectius i l'avaluació, l'assignatura es dividirà en dues parts:

#### **PRIMERA PART**

- 1.- La Psicobiologia del deficient i l'educació especial. El concepte d'adaptació al medi. La causalitat genètica de la inadaptació.
- 2.- Filogènia i Ontogènia. Els processos de maduració i desenvolupament. El desenvolupament humà. Característiques estructurals i funcionals del cervell del nadó.
- 3.- Les condicions del medi socioecològic i la inadaptació. Causes prenatales, perinatales i postnatales inductores de deficiències sensorimotrius y/o mentals. Informacions filogenètiques i trastorns comportamentals.
- 4.- Gens i cromosomes. L'expressió de la informació genètica. Mapes genètics. El cariotip humà. Les lleis de l'herència (mendeliana o no).
- 5.- Mutacions genètiques i cromosòmiques. Els errors congènits del metabolisme. Les característiques generals dels síndromes associats a les alteracions cromosòmiques (sexuals i autosòmiques).
- 6.- Els sistemes sensorials (auditiu i visual). El sistema motor. L'organització funcional del cervell. Conseqüències de la privació sensorio-motriu. Importància de l'estimulació precoç.

#### **SEGONA PART**

- 7.- El sistema auditiu. La percepció acústica. Etiologia de les sordeses.
- 8.- Mètodes de diagnòstic i avaluació dels dèficits auditius. Les pròtesis auditives i els aparells amplificadors. L'educació del nen sord.

9.- El sistema visual. L'òptica ocular i la funció de la retina. La percepció visual. Avaluació dels dèficits visuals. Etiologia de les deficiències visuals més freqüents i de la ceguesa. La funció visual en el desenvolupament del nen.

10.- Els dèficits visuals. Anomalies de la refracció: hipermetropia, miopia, estigmatisme i presbícia. L'estrabisme. Els nens ambliopes. L'educació dels nens cecs, ambliopes i sords-cecs.

11.- La funció motora i el seu paper en el desenvolupament del nen. Centres motors corticals i subcorticals. La medulla espinal. La motricitat voluntària i reflexa.

12.- Trastorns en la motricitat i les seves causes. Deficients motors sense lesió cerebral. Deficients motors cerebrals. Problemàtica psicopedagògica que planteja el deficient motor.

13.- Deficiència mental. Concepte i classificacions. Etiologia de la deficiència mental. Característiques cognitives i comportamentals dels deficients mentals. L'autisme. Intervenció educativa i deficiència mental.

### C.- **METODOLOGIA**

El professor exposarà el temari fomentant la lectura d'articles de revistes científiques d'actualitat o bibliografia a l'abast, a fi d'aconseguir la sintonia dels alumnes amb els continguts i alhora l'actualització dels coneixements i la facilitat per accedir a aquests tipus de bibliografia. Dels temes d'especial actualitat es fomentar el treball de seminari.

## D.- **BIBLIOGRAFIA**

- ASENSIO, J.M. (1.986). Biología, Educación y Comportamiento, Ed Ceac. Barcelona
- BALLUS, C. et al. (1.983). Psicobiología. Interrelación de aspectos experimentales y clínicos. Ed. Herder. Barcelona.
- COLEMAN, GILLBERG, (1989). El autismo, bases biológicas, Martínez Roca, Barcelona.
- CRATTY, B, (1990), Desarrollo perceptual y motor en los niños, Paidós, Barcelona.
- JUBERT, J. y NAVARRA, J. (1.987). El primer any de vida. De l'ameba al nadó. Edicions 62. Barcelona.
- TIMBERGEN, TIMBERGEN, (1985), Niños autistas. Nuevas esperanzas de educación. Alianza Universidad, Madrid.
- ALFONSO, M. y IBÁÑEZ, P., Las minusvalías. UNED. Madrid. 1987.
- AJURIAGUERRA, ARANA (1986). Psicología clínica del niño. Instituto de Ciencias del Hombre, Madrid.
- ALEXANDER, ROODIN, GORMAN; (1988). Psicología evolutiva. Pirámide, Madrid.
- ANDRE, R. (1984). Retraso mental y primeros ejercicios educativos. Ed. Cincel. Madrid.
- AYALA, F.J. y KIGER, J.A. (1984). Genética Moderna. Ed. Omega. Barcelona.
- BACH, (1986), La deficiencia mental. Cincel, Madrid.
- BACHS, (1980), Psicología diferencial. Ceac; Barcelona.
- BALDARO, GOVIGLI, VALGIMIGLI, (1988), La sexualidad del deficiente. Ceac, Barcelona.
- BARRAGA, N. (1985). Disminuidos visuales y aprendizaje. ONCE. Madrid.
- BOBATH, K. (1.982). Bases neurofisiológicas para el tratamiento de la parálisis cerebral. Ed. Médica Panamericana. Madrid.
- BRAVO, (1985), Dislexias y retraso lector. Enfoque neuropsicológico, Santillana; Madrid.
- BUSTOS, M.C. (1980), Educación del habla y del lenguaje en el parálítico cerebral. Ed. CEPE. Madrid.

BUXARRAIS et alt, (1990), Ètica i escola: El tractament pedagògic de la diferència, Edicions 62, Barcelona.

CAMBIER,MASSON, DEHEN, (1990), Neurología, Masson, Barcelona.

CANEVARO,A, (1987), Infants amb deficiències, Edicions 62, Barcelona.

CARRERA, MALFARRE, (1988), Guía de la futura madre, Medici. Barcelona.

COHEN, R., (1985), En defensa del aprendizaje precoz. Ed. Planeta. Barcelona.

CUELLAR, C. (1978). Los ciegos, Ed. Dopesa. Barcelona.

DANNA, (1983), La inteligencia y el neonato, Fondo de Cultura Económica, México.

DELACATO, C.H., (1985), "Relaciones entre el desarrollo humano y la visión" en Desarrollo visual. Madrid.

ECCLES, (1986), La psique humana, Tecnos, Madrid.

ESTEBAN, J. SABATER, J. y BALAÑA, P. (1979), Prevención de la subnormalidad. Ed. Salvat. Barcelona.

FRITH, V., Autismo. Ed. Alianza. Madrid. 1991.

GARANTO, (1984), El autismo. Herder, Barcelona.

GELFAND, HARTMANN, (1989), Análisis y terapia de la conducta infantil. Piramide, Madrid.

GUIRAO, M. (1980). Los sentidos, bases de la percepción. Ed Alhambra Universidad. Madrid.

HERREN, H. y GUILLEMET, S. (1982). Estudio sobre la educación de los niños y adolescentes ciegos, amblíopes y sordo-ciegos. Ed. Médica y Técnica. Barcelona.

LAMBERT, RONDAL, (1982). El mongolismo. Ed. Herder. Barcelona.

LAMBERT; (1980), Introducción al retraso mental, Herder, Barcelona.

LANG, (1984), Introducción a la psicopatología infantil, Paraninfo, Madrid.

LAUNAY, C. y BOREL-MAISSONNY, S. (1975), Trastornos del lenguaje, la palabra y la voz del niño. Ed. Toray-Masson. Barcelona.

LEVITT, S. (1982). Tratamiento de la parálisis cerebral y del retraso motor. Ed. Médica Panamericana. Buenos Aires.

LEWIS, D. (1986). ¿Cómo potenciar el talento de su hijo?. Ed. Martinez Roca.

LOWE. A. (1982). Detección, diagnóstico y tratamiento temprano en los niños con problemas de audición. Ed. Médica Panamericana. Buenos Aires.

MAIGRE, DESTROOPER, (1984), La educación psicomotora, Morata, Madrid.

MANZANO-PALACIO, (1984), Estudios sobre la psicosis infantil, Científico Médica, Barcelona.

MARTIN, (1986), Biología y personalidad, Científico Médica Barcelona.

MARTINEZ COSTA, (1988), Biología, personalidad y conducta, Paraninfo. Madrid.

MAS DALMAU, J. (1984). Psicopedagogía de la parálisis cerebral infantil. Generalitat de Catalunya. Barcelona.

MIDENET, M. y FAVRE, J.P. (1976). Manual práctico de Psiquiatría infantil. Ed. Toray-Masson. Barcelona.

MONEDERO; (1989), Dificultades de aprendizaje escolar, Pirámide, Madrid.

ODUFFY, GESCHWIND, Dislexia, Aspectos psicológicos, Labor, Barcelona.

PAJON, E. (1974). Psicología de la ceguera. Ed. Fragua. Madrid.

PICQ, L. y VAYER, P. (1977) Educación psicomotriz y retraso mental. Ed. Científico-Médica. Barcelona.

REY, (1987). Retraso mental y primeros ejercicios educativos, Cincel. Madrid.

ROUTLEDGE, L. (1980). El niño con deficiencias físicas. Ed. Médica y Técnica. Barcelona.

SALVADOR, (1989). La estimulación precoz en la educación especial, Ceac, Barcelona.

SECADAS at al., (1989). Colección de Psicología evolutiva, Ceac, Barcelona.

SPITZ, (1984), El primer año de vida del niño, Fondo de Cultura Económica, México.

STELLMANN, (1989), Las enfermedades infantiles y su tratamiento natural, Integral, Barcelona.

TYLER, (1984), Psicología de las diferencias humanas, Marova, Madrid.

VAYER, (1985), El diálogo corporal: Acción educativa en el niño de 2 a 5 años, Científico Médica, Barcelona.

VIDAL, M. (1989), Bioética, Tecnos, Madrid.

VV.AA. (1987). "Biología de l'Educació". Educar. Bellaterra. núm 12.

VV.AA. (1988), La alimentación infantil natural, Integral, Barcelona.

WALKER, (1989), El masaje de los niños, Integral, Barcelona.

WALKER, (1989), Niños felices, Integral; Barcelona.

WHITE, B.L., (1985). The first three years of life. Ed. Prentice Hall. New York.

WILLIAMS, L.W., (1986). Aprender con todo el cerebro. Ed.Martinez Roca.

WING, L., (1985). La educación del niño autista. Ed. Paidós. Barcelona.